

Cornelio F a b r o, *Introduzione a san Tommaso. La metafisica tomista e il pensiero moderno*, Milano: Ares 1997², s. 336.

Cornelio Fabro, zmarły w 1995 r, włoski filozof, należał między innymi do najbardziej autorytatywnych interpretatorów świętego Tomasza z Akwinu. Miałem szczęście wysłuchać jeszcze kilku jego wykładów na temat Akwinaty. Oprócz autorytatywnych interpretacji mistrza filozofii i teologii chrześcijańskiej był u C. Fabro „święty gniew” wobec wszystkich, którzy usiłowali obniżyć wartość myśli tomistycznej. Gdy nie wiedziałem jeszcze, z kim mam do czynienia, zapytałem go naiwnie, czy nie

nadszedł czas na szukanie jakiejś nowej filozofii chrześcijańskiej. Skończyło się to tym, że po ironicznej refleksji na temat naszej ignorancji wszyscy musieliśmy wysłuchać kilkugodzinnego uzasadnienia wartości filozofii tomistycznej, które przerwał dopiero portier zamykający uczelnię. Mnie osobiście to uzasadnienie przekonało.

Tomista C. Fabro nie był oczywiście filozofem zamkniętym, znał doskonale całą myśl filozoficzną, czytaną w większości przypadków w językach oryginalnych. Przetłumaczył na język włoski min. większość pism S. Kierkegaarda oraz był jego gorliwym propagatorem i obrońcą. Właśnie w oparciu o tę otwartość wypracowywał coś, co można by nazwać „tomizmem przyszłości”, jak napisał G. Cottier w prezentacji drugiego wydania sygnalizowanej tutaj książki.

Wprowadzenie do świętego Tomasza jest syntezą spekulatywną studiów, jakie w ciągu całej swojej aktywności filozoficznej C. Fabro poświęcił tomizmowi. Obejmuje zagadnienia dotyczące życia i dzieł Akwinaty oraz zasad doktrynalnych, jakie wypracował w ramach swoich refleksji, które stanowią niezbywalne dziedzictwo chrześcijaństwa. Są to zasady dotyczące struktury poznania, struktury bytu oraz metody teologicznej, której kluczowym osiągnięciem jest ustalenie spójnych relacji między rozumem i wiarą. Autor omawia linię rozwoju, jakie przeszedł tomizm w ciągu wieków, autorytet doktrynalny, jaki stopniowo został mu przyznany przez Kościół oraz jego aktualność w konfrontacji z problemami współczesnymi. Na szczególną uwagę zasługują refleksje C. Fabro nad istotą tomizmu (s. 221-240) oraz „tezy tomistyczne”, które proponuje jako program aktualizacji św. Tomasza na przyszłość (s. 158-188).

Cechą charakterystyczną refleksji włoskiego filozofa jest obrona św. Tomasza, która równocześnie jest radykalną obroną metafizyki jako tego obszaru refleksji filozoficznej, która decyduje o sensie lub bezsensie samej refleksji filozoficznej. W tym też sensie ukazuje się jej aktualność, zwłaszcza w kontekście niedawnej encykliki Jana Pawła II *Fides et ratio*, która nie tylko jeszcze raz proponuje zainteresowanie się św. Tomaszem z Akwinu i metafizyką, ale zawiera wiele stwierdzeń, które jakby wprost zostały zaczerpnięte z propozycji włoskiego tomisty.

Ks. Janusz Królikowski